

Dyrektywa w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi – implementacja

Directive on the quality of water intended for human consumption
– implementation

IZABELA ZIMOCH, BARBARA MULIK

DOI 10.36119/15.2020.7.5

W artykule przedstawiono przebieg prac legislacyjnych nad nową Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady Europy w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Omówiono znaczenie i zakres kluczowych zmian oraz nowe obowiązki jakie nakłada DWD na kraje członkowskie UE. W pracy podkreślono konieczność nowelizacji przepisów prawnych, które powinny jasno określać odpowiedzialności i obowiązki poszczególnych interesariuszy, egzekwować poprawność prowadzonych procesów eksploatacyjnych systemów zaopatrzenia zgodnie z zasadami zarządzania ryzykiem dostaw wody.

Słowa kluczowe: Dyrektywa w sprawie wody do picia, systemy zaopatrzenia w wodę, zarządzanie ryzykiem,

This paper presents the progress of legislative work on the new Directive of the European Parliament and of the Council on the quality of water intended for human consumption. The significance and scope of key changes as well as new obligations imposed by DWD on EU member states were discussed. In this paper has been pointed out, a need to most important amend the legal provisions, which should clearly define the responsibilities and obligations of individual stakeholders, and enforce the correctness of the operational processes of water supply systems in accordance with the principles of risk management.

Key words: Drinking Water Directive, Water Supply System, risk management

Wstęp

Epidemia koronawirusa przesunęła w czasie zakończenie prac nad nową dyrektywą w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (DWD), druk nr 2017/0332 (COD) [1]. W lutym 2020 r. w ramach TRILOGU (Komisja Europejska, Parlament Europejskim i Rada Unii) uzgodniono treść merytoryczną, która została przyjęta. Obecnie trwają prace nad ostateczną wersją angielską i tłumaczeniami we wszystkich językach UE. Na wrzesień zaplanowano zatwierdzenie wersji językowych, a w grudniu bieżącego roku przyjęcie dyrektywy. Mając na uwadze fakt, że w drugim półroczu 2020 r. to Niemcy, jeden z krajów najbardziej zaangażowanych w rewizję DWD będzie przewodniczył Radzie Europejskiej, można liczyć, że terminy te zostaną zachowane. Państwa członkowskie będą miały 2 lata na transpozycję przepisów dyrektywy do

swojego stanu prawnego, a następnie od 4,5 do 6 lat na wdrożenie jej poszczególnych zaleceń.

Istota legislacji DWD

Wprowadzenie nowych przepisów to także okazja do oceny stopnia wdrożenia obecnej dyrektywy 98/83/WE, zwłaszcza w aspekcie tworzenia systemu zarządzania ryzykiem, w tym oceny działań poszczególnych interesariuszy w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa wody. Elementami systemu zarządzania ryzykiem, oprócz okresowej identyfikacji zagrożeń i zdarzeń niebezpiecznych oraz oceny ryzyka są: właściwie funkcjonujące środki bezpieczeństwa (bariery ochronne) i nadzór zewnętrzny (audyt). W ocenie Auterek artykułu, w obecnym stanie prawnym żaden z tych elementów nie funkcjonuje właściwie, a więc wiele zaleceń obecnej DWD nie zostało w Polsce poprawnie

wdrożonych. Pomimo wprowadzenia zmian w DWD w 2015 roku, wnoszącej elementy zarządzania ryzykiem, Państwowa Inspekcja Sanitarna w dalszym ciągu ogranicza się jedynie do monitorowania jakości wody w kranie oraz podejmowania często nieuzasadnionych i zbyt restrykcyjnych decyzji w przypadku przekroczenia wartości parametrycznych, nawet w sytuacji braku zagrożeń zdrowotnych. Zdecydowana większość decyzji państwowych inspektorów sanitarnych w ostatnich latach dotyczyła parametrów z zał. I C. Inspekcja nie przeprowadzała oceny zagrożeń zdrowotnych, pomimo że była do tego zobowiązana art. 8 ust. 6 DWD 98/83/WE, cyt. „W przypadku niezgodności z wartościami parametrycznymi lub specyfikacjami przedstawionymi w załączniku I część C Państwa Członkowskie **rozważają, czy ta niezgodność stwarza ryzyko dla zdrowia ludzkiego. W przypadku, gdy jest to niezbędne dla ochrony**

dr hab. inż. Izabela Zimoch, prof. PŚ., <https://orcid.org/0000-0003-3048-4002> – Politechnika Śląska, Katedra Inżynierii Wody i Ścieków, Gliwice, Autor do korespondencji e-mail: izabela.zimoch@polsl.pl

mgr inż. Barbara Mulik – doradca ds. bezpieczeństwa i jakości wody, Wodociągowo-Ciepłownicza Spółka z o.o. „COWiK” w Bartoszycach

zdrowia ludzkiego, podejmują one czynności zaradcze w celu przywrócenia jakości wody.” Autorki wielokrotnie podkreślały brak zasadności takiego podejścia i wydawanych decyzji, wskazując, że załącznik I C służy przede wszystkim ocenie integralności systemu i jedynie w wyjątkowych przypadkach (np. mangan 400 µg/l) można mówić o zagrożeniach zdrowotnych, co powinno być jednoznacznie wykazane w procesie szacowania ryzyka dla zdrowia konsumenta. Dlatego z zadowoleniem przyjęły pierwszą wersję nowej DWD zaproponowaną przez Komisję Europejską w lutym 2018 r., w której parametrów wskaźnikowych określonych w zał. I C w ogóle nie było, a dyrektywa skupiała się jedynie na zagrożeniach zdrowotnych. Parlament Europejski przywrócił jednak załącznik uważając, że obywatele UE mają prawo do jak najszerszej wiedzy dotyczącej nie tylko zagrożeń zdrowotnych, ale także parametrów wpływających na jakość organoleptyczną wody (miętność, barwa, smak, zapach, twardość itd.). Nie mniej jednak zajął on już zupełnie inne miejsce. O parametrach wskaźnikowych z zał. I C mowa w nowej DWD jedynie w samej preambule, która stwierdza jednoznacznie, iż **„Parametry wskaźnikowe nie mają bezpośredniego wpływu na zdrowie publiczne. Są jednak istotne dla określenia, jak funkcjonują urządzenia wykorzystywane do produkcji i dystrybucji wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, oraz dla oceny jej jakości. Parametry te mogą pomóc w zidentyfikowaniu nieprawidłowości w uzdatnianiu wody, oraz odgrywają istotną rolę w podnoszeniu i utrzymaniu zaufania konsumentów do jakości wody. Dlatego też powinny być monitorowane przez państwa członkowskie”**.

Ponadto, system prowadzenia monitoringu, wyznaczania punktów zgodności czy poboru próbek wody nie jest zgodny z zaleceniami dyrektywy 98/83/WE, zwłaszcza po jej nowelizacji z 2015 r. Pomimo zaleceń art. 7 nakazującego Państwu Członkowskiemu ustanowienie programu monitorowania będącego potwierdzeniem planów pobierania próbek i ich badań, a także określenia przez właściwe władze punktów, w których pobierane są próbki nie mamy w Polsce państwowego systemu monitorowania zgodności jakości wody do picia z DWD. Dyrektywa nie dotyczy jedynie wody produkowanej i dostarczanej przez przedsiębiorstwa wodociągowe, ale jakości wody w kranie u konsumenta. Skoro obejmuje także wpływ instalacji wodociagowych, należących w zakresie odpowiedzialności przedsiębiorstw wodociagowych, to nie powin-

ny one wskazywać punktów poboru i ustalać harmonogramów poboru próbek zgodności raportowanego do Komisji Europejskiej. Swoimi doświadczeniami jak powinien wyglądać państwowy program monitorowania zgodności jakości wody, aby był on reprezentatywny dla strefy zaopatrzenia podzielili się eksperci niemieccy, w ramach projektu tweeningowego PL/06/IB/EN/01. Wiele istotnych informacji znaleźć można także w opracowaniu Joint Research Centre dla Komisji Europejskiej [2]. Nie wdrożono także zaleceń dotyczących monitorowania miedzi, ołowiu i niklu w instalacjach wewnętrznych. Pomimo wprowadzenia do Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z dnia 7 grudnia 2017 r. zapisów dotyczących oceny ryzyka do dnia dzisiejszego nie przygotowano jakichkolwiek wytycznych, czy zaleceń, kto może takie oceny ryzyka przeprowadzać, jakie są zasady przeprowadzania oceny i co dokładnie powinna zawierać, według jakich kryteriów będzie zatwierdzana, kto powinien je zatwierdzać i jakie musi mieć kwalifikacje. Obligatoryjność wykonania oceny ryzyka bezpieczeństwa wody dla poszczególnych etapów zaopatrzenia w wodę (spójna ochrona ujmowanej wody, jej pobór, uzdatnianie, magazynowanie oraz dystrybucja sieciami, przyłączami i instalacjami wodociagowymi do kranu u konsumenta), którą wprowadzi nowa dyrektywa wymagać będzie jasnego określenia obowiązków i odpowiedzialności wszystkich interesariuszy procesu dostaw wody. Zobowiązuje do tego art. 7 („Państwa Członkowskie zapewniają przejrzysty i właściwy podział obowiązków między zainteresowanymi stronami, zgodnie z przyjętą definicją przez PCz, w zakresie stosowania podejścia opartego na analizie ryzyka”). Podział obowiązków musi być dostosowany do ram instytucjonalnych i prawnych. Dotyczą one wszystkich stron uczestniczących w procesie zaopatrzenia w wodę do spożycia, nie tylko przedsiębiorstw wodociagowych, ale także organów rządowych i samorządowych (gmin), właścicieli prywatnych systemów zaopatrzenia, czy instalacji wewnętrznych w budynkach priorytetowych (szpitale, placówki opieki zdrowotnej, domy spokojnej starości, placówki opieki nad dziećmi, szkoły, instytucje edukacyjne, obiekty noclegowe, restauracje, bary, centra sportowe i handlowe, obiekty sportowe, rekreacyjne i wystawiennicze, zakłady karne i kempingi).

Nowa dyrektywa wprowadza także nowe elementy, takie jak poprawa dostępu do wody, monitorowanie nowych

parametrów zarówno w ramach monitoringu zgodności, jak i w ramach tzw. listy obserwacyjnej, obszerniejsze informowanie konsumentów (nie tylko o jakości wody). Istotne miejsce zajmuje sprawa wycieków i obowiązków związanych z ich ograniczaniem. Wycieki wody są dla UE istotne z racji konieczności ograniczenia poboru wody ze środowiska, w obliczu zmian klimatycznych jak również z faktu, iż w niektórych krajach UE osiągają poziom bliski 50%.

Dostęp do wody do picia

Nowa DWD w pkt 29 preambuły stwierdza: *„Komisja zwróciła się do państw członkowskich, aby zapewniły dostęp do minimalnego zaopatrzenia w wodę dla wszystkich obywateli zgodnie z zaleceniami WHO. Zobowiązała się również, że będzie „ułatwiać dostęp do bezpiecznej wody do picia dla całej ludności za pośrednictwem polityki ochrony środowiska”. Jest to zgodne z celem zrównoważonego rozwoju ONZ nr 6 oraz powiązaniem zadaniem dotyczącym zapewnienia dla wszystkich powszechnego i sprawiedliwego dostępu do bezpiecznej wody do picia po przystępnej cenie. Aby odnieść się do tych aspektów dostępu do wody, które wiążą się z jakością i dostępnością, oraz w ramach odpowiedzi na inicjatywę Right2Water oraz, aby wnieść wkład we wdrażanie zasady 20 Europejskiego filaru praw socjalnych, który stanowi, że „każdy ma prawo dostępu do podstawowych usług dobrej jakości, w tym wody”, państwa członkowskie powinny rozwiązywać problem dostępu do wody na poziomie krajowym, przy czym należy zapewnić im pewną swobodę uznania co do rodzaju wdrażanych środków”*.

To bardzo istotny zapis wdrażający stanowisko pierwszej udanej Europejskiej inicjatywy obywatelskiej „Right2Water”. DWD z 1998 r. nie podejmowała tego tematu. Nowa dyrektywa zobowiązuje państwa członkowskie do określenia i przyjęcia niezbędnych środków w celu poprawy lub utrzymania dostępu do wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dla wszystkich, w szczególności dla grup wrażliwych i zmarginalizowanych. W tym celu państwa członkowskie muszą dokonać:

- a) identyfikacji osób, w tym słabszych grup społecznych i grup zmarginalizowanych, bez dostępu lub o ograniczonym dostępie do wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także określić przyczyny braku dostępu;

- b) oceny możliwości poprawy dostępu do wody dla tych osób;
- c) opracować procedury informowania tych osób o możliwościach podłączenia się do sieci dystrybucji lub o alternatywnych sposobach uzyskania dostępu do wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi;
- d) określić i podjąć środki, które uznają za konieczne i właściwe do zapewnienia dostępu do wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dla tych grup społecznych.

Państwa członkowskie zobowiązane zostały także do zapewnienia zewnętrznych i wewnętrznych dystrybutorów wody w miejscach publicznych, tam, gdzie jest to technicznie wykonalne, w sposób proporcjonalny do potrzeb, uwzględniając szczególne warunki lokalne, takie jak klimat i położenie geograficzne. Obowiązek ten dyrektywa przypisuje państwom członkowskim a nie przedsiębiorstwom wodociągowym. Zatem na etapie transpozycji do prawa polskiego przepisów DWD, konieczne będzie nie tylko przypisanie tego obowiązku określonym podmiotom (najprawdopodobniej gminom, dla których zaopatrzenie w wodę jest zadaniem własnym), ale także opracowanie systemu wsparcia merytorycznego i finansowego, zwłaszcza dla małych gmin o niskich dochodach.

Informacje dla konsumentów

Nowa Dyrektywa zobowiązuje państwa członkowskie do właściwego informowania konsumentów nie tylko o zagrożeniach zdrowotnych i sposobach ich minimalizowania, w przypadku dostarczania wody niespełniającej wymagań zdrowotnych, ale także do przekazywania ogólnej informacji o jakości wody, zwłaszcza w kontekście parametrów mających wpływ na odczucia organoleptyczne konsumentów (mętność, barwa, smak, zapach, twardość, żelazo, mangan i inne parametry istotne dla konsumentów np. magnez, wapń, potas, siarczany czy azotany). Informacje te mają być dostępne dla konsumentów on-line, w sposób przyjazny dla użytkownika i dostosowany do indywidualnych potrzeb. Konsumenti na uzasadniony wniosek mogą zażądać dostępu do tych informacji w inny, dogodny dla nich sposób. Dostawcy będą musieli co najmniej raz w roku przekazywać swoim klientom w formie pisemnej informację:

- a) o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, w tym informacji o parametrach wskaźnikowych;

- b) o cenie dostarczanej wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w przeliczeniu na metr sześcienny – wszystkich czynników kształtujących wysokość stawki opłat za wodę;
- c) o ilości wody zużytej przez gospodarstwo domowe, przynajmniej w ujęciu rocznym lub za okres rozliczeniowy, wraz z rocznymi tendencjami zużycia w gospodarstwach domowych, jeśli jest to technicznie wykonalne i jeśli informacje te są dostępne dla dostawcy wody;
- d) z porównania rocznego zużycia wody przez gospodarstwo domowe ze średnim zużyciem wody przez gospodarstwo domowe, w innych regionach;
- e) link do strony internetowej zawierającej informacje określone w załączniku IV.

Zmiany dotyczące wskaźników parametrycznych

Komisja Europejska przekładając wniosek dotyczący rewizji dyrektywy 98/83/WE zauważyła, że ostatnie lata, charakteryzujące się bardzo szybkim rozwojem naukowo-technicznym, przyniosły wiele nowych, istotnych informacji dotyczących zagrożeń zdrowotnych przenoszonych drogą wodną. Postęp wiedzy oraz rozwiązań analitycznych i technicznych wpłynął na zmiany w stanowisku WHO w sprawie wielu substancji chemicznych i ich wpływu na zdrowie (np. ołów, PHAS). Pojawiły się w wodach nowe substancje budzące zaniepokojenie obywateli, w związku z powyższym wiele organów i instytucji (w tym WHO i KE) uznało, że należy je systematycznie monitorować i oceniać ryzyko z nimi związane (np. mikroplastik, związki zaburzające gospodarkę hormonalną). Wprowadzono do dyrektywy nowe wartości parametryczne dla substancji potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia:

- bisfenol-A (BPA) (substancja zaburzająca funkcjonowanie układu hormonalnego), chlorany, chloryny, kwas halogenooctowy, mikrocystynę LR, PFAS (związki perfluorowane – substancje chemiczne stosowane w wielu gałęziach produkcji przemysłowej) i uran dołączono do załącznika 1B (substancje chemiczne stanowiące potencjalne zagrożenie dla zdrowia),
- betaestradiol i nonylofenol (dwie kolejne substancje zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego) i mikroplastik umieszczono na liście obserwacyjnej (mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia, jednak obecnie brak jest rzetelnych, potwierdzających ten fakt

naukowych dowodów), zobowiązując państwa członkowskie jedynie do monitorowania tych substancji w wodach wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności. Na liście tej mogą w każdej chwili znaleźć się inne substancje zalecane przez KE, lub te, co do których państwa członkowskie uznają, że są dla nich istotne.

Ocena ryzyka i zarządzanie ryzykiem

Jedną z najważniejszych zmian jakie wnosi nowa DWD jest wprowadzenie do zaopatrzenia w wodę obowiązkowego podejścia opartego na ocenie i zarządzaniu ryzykiem. Takie podejście w eksploatacji systemami zaopatrzenia w wodę jest odpowiednikiem systemu HACCP w zarządzaniu bezpieczeństwem żywności. Fakt, że podstawowy produkt żywnościowy jakim jest woda nie został dotychczas objęty procedurami zarządzania ryzykiem budzi co najmniej zdziwienie. Wynika to z uwarunkowań, że zaopatrzenie w wodę jest jedną z niewielu sfer nie objętych unijną regulacją prawną. Zadanie to, ze względu na bardzo duże zróżnicowanie klimatyczne, organizacyjne (zwłaszcza wynikające z uwarunkowań historycznych), dostępność do wody jest w zasadzie nieporównywalne w poszczególnych państwach członkowskich, co w konsekwencji uniemożliwia pełną kompleksową, jednoznaczną, spójną regulację unijną. Są kraje, gdzie zaopatrzenie w wodę realizowane jest przez kilka dużych przedsiębiorstw, jak też kraje, gdzie jest ich kilka tysięcy (Polska, Niemcy, Francja). Prowadzenie kontroli nad poprawnością realizacji tego zadania jest właściwie niemożliwie bez jasno określonych obowiązków, które prawnie należy przestrzegać (niemieckie Stowarzyszenie Wody i Gazu DVGW przygotowało i udostępniło ponad 300 różnego rodzaju Arkuszy opisujących poprawność realizacji procesu zaopatrzenia w wodę). WHO od wielu lat wskazuje i podkreśla, że system oparty na okresowej kontroli jakości wody w kranie i podejmowaniu działań dopiero w wyniku niezgodności nie przyczynia się do ochrony zdrowia publicznego. Uważa, że podobnie jak w przypadku innych zagrożeń zdrowotnych lepsze efekty przy niższych kosztach przynosi profilaktyka i prewencja, czyli minimalizowanie ryzyka związanego z występowaniem sytuacji i zdarzeń niebezpiecznych. Nowa dyrektywa wprowadza więc obowiązkowy system zarządzania ryzykiem dla bezpieczeństwa dostaw wody, od spójnej ochrony zasobów ujmowanej wody w punktach poboru, do

kranu u konsumenta. Po raz pierwszy w DWD znalazły się zalecenia dotyczące zarządzania ryzykiem w obszarach zasobowych dla punktów poboru wody na cele zaopatrzenia ludności oraz regulacje w zakresie oceny i kontroli ryzyka w wewnętrznych systemach wodociągowych (przyłącza i instalacje w budynkach) leżących w zakresie odpowiedzialności właścicieli budynków.

Dyrektywa stwierdza, że zalecany przez WHO Plan Bezpieczeństwa Wody, oparty na normie EN 15975-2 dotyczącej ochrony systemów dostaw wody do picia, są uznanymi na arenie międzynarodowej zasadami, na których oparta jest produkcja, dystrybucja, monitorowanie oraz badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, także dla małych społeczności. W nowej DWD zarządzaniu ryzykiem poświęcone są:

- Artykuł 7 – *Podjęcie do bezpieczeństwa wody oparte na ryzyku*, który opisuje ogólne zasady zarządzania tym procesem oraz określa terminy wdrożenia systemów zarządzania ryzykiem: 4,5 roku od implementacji dla obszarów zasilania oraz 6 lat dla produkcji i dostaw wody (w odniesieniu do przedsiębiorstw wodociągowych), i wewnętrznych systemów wodociągowych w budynkach;
- Artykuł 8 – *Ocena ryzyka i zarządzanie ryzykiem dla obszaru(-ów) zasilania w odniesieniu do punktu(-ów) poboru wody przeznaczonej do zaopatrzenia ludności* – artykuł ten nakłada na państwa członkowskie obowiązek dopilnowania, aby właściwe organy (DWD nie określa jakie) przeprowadziły ocenę ryzyka dla konkretnych punktów poboru wody i zarządzały wyznaczonym ryzykiem;
- Artykuł 9 – *Ocena ryzyka i zarządzanie ryzykiem dla systemu zaopatrzenia* – to artykuł nakładający na dostawców wody obowiązek przeprowadzania oceny ryzyka związanego z dostawą wody i zarządzania nim;
- Artykuł 10 – *Ocena ryzyka dotycząca wewnętrznych systemów wodociągowych*, zobowiązuje on państwa członkowskie do zapewnienia, aby oceny ryzyka dla instalacji wewnętrznych w obiektach priorytetowych zostały przeprowadzone.

Niestety ani WHO w swoich Wytycznych ani KE w projekcie dyrektywy nie ustosunkowały się do tego, kto powinien przeprowadzać takie oceny. Norma EN 15975 zakłada powołanie zespołu składającego się ze specjalistów posiadających odpowiednią wiedzę i doświadcze-

nie. Jednak często nawet osoby posiadające odpowiednie wykształcenie w zakresie eksploatacji systemów wodociągowych nie posiadają stosownej wiedzy na temat zagrożeń zdrowotnych, identyfikacji sytuacji i zdarzeń niebezpiecznych mogących je wywoływać. Jest to związane z brakiem odpowiedniego kształcenia w tym kierunku oraz brakiem oficjalnych przewodników, poradników, wytycznych czy zaleceń. Wprawdzie Główny Inspektorat Sanitarny (GIS) wydał w 2018 r. serię opracowań dotyczących jakości wody, jednak w przypadku wskaźników mikrobiologicznych nie zawsze są one zgodne z zaleceniami WHO i standardami stosowanymi w innych krajach. GIS dostosował opracowane zalecenia do nieprecyzyjnych, przepisów prawnych, nie uwzględniając w nich kluczowych zaleceń Wytycznych WHO, zapewniających w wielu krajach skuteczne zarządzanie systemami wodociągowymi w kontekście bezpieczeństwa konsumenta wody.

Implementacja nowej DWD nakładającej obligatoryjność prowadzenia obowiązkowego systemu zarządzania ryzykiem wymaga nie tylko wsparcia merytorycznego, ale również finansowego i organizacyjnego ze strony państwa, zwłaszcza kierowanego do małych gmin i małych przedsiębiorstw wodociągowych.

Materiały przeznaczone do kontaktu z wodą przeznaczoną do zaopatrzenia ludności

Nowa dyrektywa wprowadza nowe zasady nadzorowania i dopuszczania do użycia substancji i materiałów przeznaczonych do kontaktu z wodą. Mają one poprawić ochronę zdrowia publicznego i swobodny przepływ towarów na terenie UE. Dyrektywa zakłada opracowanie tzw. listy pozytywnej wszystkich materiałów i substancji, które mogą kontaktować się z wodą do picia, jednolitej dla całej UE. Substancje i materiały z tej listy będą regularnie sprawdzane, pod kątem ryzyka dla zdrowia konsumenta wody. Materiały, które nie znajdują się na liście nie będą mogły być stosowane w systemach zaopatrzenia w wodę. Takie podejście zmniejszy nie tylko zagrożenia dla zdrowia konsumentów, ale również doprowadzi do zharmonizowania przepisów europejskich i znacznie ograniczy niepotrzebną biurokrację, co przyczyni się do oszczędności kosztów ponoszonych przez producentów i ich klientów.

Wycieki

Ograniczanie wycieków to jeden

z istotniejszych obowiązków nałożonych przez nową DWD. Wycieki spowodowane są nieszczelnościami w sieciach dystrybucyjnych (często są to tzw. mikrowycieki, niezauważalne na powierzchni ziemi, zwłaszcza w okresach suchych). Wycieki wody nie tylko przyczyniają się do marnotrawienia cennych zasobów (wody i energii), powstawania niepotrzebnych kosztów dla konsumentów, ale także nieszczelności sieci wodociągowych przyczyniają się do zwiększenia ryzyka związanego z wtórnym zanieczyszczeniem wody (w przypadku spadku lub braku ciśnienia). Dyrektywa zobowiązuje większych dostawców, produkujących ponad 10 000 m³ wody do picia dziennie lub zaopatrujących ponad 50 000 osób, aby maksymalnie w okresie 4 lat po transpozycji dyrektywy dokonali pierwszego oszacowania poziomu wycieków. Po ustaleniu ogólnounijnej wartości progowej państwa członkowskie będą musiały przedstawić plan działania w celu ograniczenia poziomu wycieków wody na ich terytorium. Mając na względzie fakt, że w Polsce większość mieszkańców zaopatrywana jest z wodociągów mniejszych, posiadających długie sieci wodociągowe (zwłaszcza na terenach wiejskich), wydaje się konieczne, aby w Polsce rozszerzyć badania i analizy dotyczące tego problemu oraz potrzebę renowacji sieci także w mniejszych wodociągach (wycieki wody w dużej liczbie wodociągów generują duże straty wody i energii w skali całego kraju więc także powinny być ograniczane). Ograniczanie wycieków musi być poprzedzone wprowadzeniem odpowiednich systemów zarządzania dostawami wody (modelowanie hydrauliczne i jakościowe), inwentaryzacją sieci i opomiarowaniem całego cyklu – od poboru wody ze źródła zaczynając a na wodomierzach lokalowych kończąc (wycieki mają miejsce także w wewnętrznych systemach wodociągowych). Ze względu na duże zaniedbania w tym zakresie, zwłaszcza w mniejszych wodociągach, w tym aspekcie także jest konieczne wsparcie merytoryczne, organizacyjne i finansowe ze strony państwa, zwłaszcza dla małych gmin i przedsiębiorstw.

Podsumowanie

Mając na względzie przedstawione powyżej zalecenia, które niesie ze sobą nowa dyrektywa, należy spojrzeć na problem jej implementacji w sposób bardzo kompleksowy. Konieczna jest nowelizacja przepisów prawnych, które powinny jasno określać odpowiedzialności i obowiązki

Organizator:

**Politechnika
Śląska**

Patronat medialny:

INSTAL

technologia wody

zaprasza do udziału w:

X OGÓLNOPOLSKIEJ KONFERENCJI NAUKOWO - TECHNICZNEJ
Aktualne zagadnienia w uzdatnianiu i dystrybucji wody
3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON SCIENCE AND TECHNOLOGY
Current issues in water treatment and water distribution

objętej patronatem naukowym Sekcji Inżynierii Sanitarnej Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN, która odbędzie się w dniach 19- 21 października 2020 roku w Brennej.

Wychodząc naprzeciw aktualnym wyzwaniom warunkującym zarządzanie i eksploatację systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, tematem przewodnim tegorocznej edycji jest:

Rzeczywistość polskiego sektora wodociągowo-kanalizacyjnego w uwarunkowaniach europejskiej polityki zrównoważonego rozwoju.

Integralnym elementem Konferencji będą warsztaty dotyczące opracowywania i wdrażania systemów zarządzania ryzykiem zgodnie z najnowszymi zaleceniami Unii Europejskiej, przekładającymi się na zmiany legislacyjne związane m.in. z zaopatrzeniem w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. Warsztaty wpisują się w nowe podejście do bezpieczeństwa wody, oparte na zarządzaniu ryzykiem w zaopatrzeniu w wodę, nakładające odpowiedzialność i obowiązki zarówno na organy rządowe, samorządowe jak i dostawców wody. Publikacje zakwalifikowane przez Komitet Naukowy będą publikowane w czasopiśmie Applied Water Science (lista MNISW 70 pkt).

Więcej informacji na:

<http://www.konferencje.polisl.pl/woda2020>
<https://www.facebook.com/woda2020/>

poszczególnych interesariuszy, egzekwować poprawność prowadzonych procesów i odpowiedni poziom wiedzy osób uczestniczących w procesach poczynając od projektantów, wykonawców i operatorów (operatorów zarządzających) na niezależnym zewnętrznym nadzorze kończąc. Konieczne jest także stworzenie nowoczesnego systemu zbierania i analizowania danych, dostępnego na różnych poziomach dla różnych interesariuszy w tym również dla konsumentów (zgłaszanie awarii, dostęp do informacji o których mowa w DWD). Cieszy więc fakt, że Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej zauważyło poruszone w artykule problemy i stara się przygotować Polskę do właściwej transpozycji i wdrożenia nowej DWD. Ogłosiło zamówienie na wykonanie opracowania pn. „Program Inwestycyjny w zakresie poprawy jakości i ograniczenia strat wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi”. Zgodnie z przedstawioną informacją „głównym celem Programu Inwestycyjnego (PI) jest określenie potrzeb inwestycyjnych i działań związanych z koniecznością wypełnienia zobowiązań wynikają-

cych z dyrektywy w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (98/83/WE) oraz wejścia w życie nowej Dyrektywy w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (2017/0332 (COD)). Opracowanie będzie stanowiło podstawę do wypełnienia warunku podstawowego 2.5.2 nowej perspektywy finansowej na lata 2021-2027, zgodnie z którym konieczne jest przygotowanie planu inwestycyjnego w zakresie dyrektywy w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (98/83/WE) oraz zmieniającej ją dyrektywy 2017/0332 (COD).” Podmiot przygotowujący to opracowanie, ze względu na brak wielu istotnych danych, zgodnie z założeniem ministerstwa zobowiązany będzie do zebrania jak największej ilości informacji metodą ankietyzacji różnych grup interesariuszy. Należy mieć nadzieję, że gminy, przedsiębiorstwa wodociągowe i inne podmioty (zarządzające obiektami priorytetowymi) zrozumieją, że ich aktywność i przekazanie informacji wspomogą ministerstwo w prowadzonych działaniach, a zwłaszcza w pozyskaniu środków finansowych

wspierających wdrożenie nowej DWD. Autorki zachęcają wszystkich do aktywności, dostarczania informacji i wspólnego budowania systemu zarządzania bezpieczeństwem wody w Polsce, gwarantującego zdrowie publiczne i wysoki poziom świadczenia usługi.

BIBLIOGRAFIA:

- [1] Directive of the European Parliament and of the Council on the quality of water intended for human consumption (recast), Brussels, 1.2.2018, COM(2017) 753 final, 2017/0332 (COD)
- [2] Eddo J. Hoekstra, et al: The advice of the Ad-Hoc Working Group on Sampling and Monitoring to the Standing Committee on Drinking Water concerning sampling and monitoring for the revision of the Council Directive 98/83/EC, JRC Scientific and Technical Reports, EC Luksemburg 2008